

מרכז למידה נודד – דפי תחנות

שלוש קבוצות, שלוש תחנות, 20 דקות בכל תחנה. בסוף: "משפט הציבור" בכובעי החשיבה.

קבוצה	סבב 1	סבב 2	סבב 3
קבוצה 1	תחנה א'	תחנה ב'	תחנה ג'
קבוצה 2	תחנה ב'	תחנה ג'	תחנה א'
קבוצה 3	תחנה ג'	תחנה א'	תחנה ב'

לכל תחנה: כרטיס הוראות מודפס, "מנהל/ת זמן" בקבוצה, ותוצר אחד שנשאר על השולחן לקבוצה הבאה.

תחנה א': תחנה א': בונים מעקה – תנ"ך ומוסר • 20 דקות

קראו את שני המקורות. "תרגמו" אותם לשפת הכביש של היום ומלאו את הטבלה. אחר כך ענו על שאלת הבונוס.

כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפל הנפל ממנו (דברים כ"ב, ח')

וכי יפתח איש בור או כי יכרה איש בר ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור. בעל הבור ישלם... (שמות כ"א, ל"ג-ל"ד)

המקור	מה המפגע המקורי?	מה המקבילה היום בכביש ובמדרכה?	מי אחראי/ת?
ועשית מעקה לגגך			
כי יפתח איש בור ... ולא יכסנו			
המעקה שלי (משלכם)			

★ **בונוס:** למה כתוב "כי יפל הנפל" – הרי הוא עוד לא נפל?

🔑 תחנה ב': תחנה ב': ניסוח טיעון – לשון והבעה • 20 דקות

קטע מידע: כשאנחנו מסתכלים במסך, העיניים אולי מופנות קדימה – אבל המוח עסוק במשהו אחר. מצב כזה נקרא "עיוורון קשב": רואים, ובכל זאת לא קולטים. מחקרים על נהגים מצאו שהסיכון לתאונה עולה בכמה מונים כשמשתמשים בטלפון. גם הולכי רגל שמסתכלים במסך חוצים לאט יותר, מסתכלים פחות לצדדים ומפספסים סימני אזהרה. בכמה מקומות בעולם הוחלט לקנוס הולכי רגל שמשתמשים בטלפון בזמן חציית כביש, ובמקומות אחרים בחרו להתמקד בהסברה ובתכנון רחובות בטוחים.

? האם צריך לקנוס הולכי רגל שמשתמשים בטלפון בזמן חציית כביש?

דרישות חובה:

- טענה ברורה במשפט הראשון
- לפחות 2 מילות קישור של סיבה או תוצאה
- לפחות מילת קישור אחת של ניגוד או ויתור
- משפט סיכום
- 4–6 משפטים, כתיב תקין (ה"א הידיעה, אותיות בכל"מ)

פותחי משפט: לדעתי... • הנימוק הראשון הוא ש... מפני ש... • זאת ועוד... • מנגד, יש הטוענים ש...; אף על פי כן... • לפיכך...

מילות סיבה/תוצאה: מפני ש, מפני, כי, משום ש, משום, בגלל, עקב, הואיל ו, מאחר ש, לכן, לפיכך, על כן, משום כך, כתוצאה מכך, בעקבות זאת, בעקבות, כך ש, מכאן ש, לכך

מילות ניגוד/ויתור: אבל, אולם, אך, לעומת זאת, מנגד, אף על פי, אף על פי כן, למרות, למרות זאת, בכל זאת, עם זאת, אמנם, ואילו

תחנה ג': תחנה ג': הסרגל הנופל – מדעים וזה"ב • 20 דקות

1. תלמיד/ה א' מחזיק/ה סרגל של 30 ס"מ מהקצה העליון, כשה-0 למטה.
2. תלמיד/ה ב' מציב/ה אגודל ואצבע משני צדי ה-0 – בלי לגעת.
3. בלי התראה, א' משחרר/ת את הסרגל, ו-ב' תופס/ת מהר ככל האפשר. רושמים בכמה ס"מ נתפס.
4. 3 ניסיונות רגילים. אחר כך 3 ניסיונות עם הסחת דעת: ב' קורא/ת בקול הודעה מהטלפון או עונה על תרגיל חשבון בזמן ההמתנה.
5. מחשבים ממוצע, זמן תגובה, וכמה מטרים מכונית ב-50 קמ"ש עוברת "על עיוור".

ניסיון	רגיל (ס"מ)	עם הסחת דעת (ס"מ)
1		
2		
3		
ממוצע		

ב-50 קמ"ש מכונית עוברת בערך 14 מטר בכל שנייה (50,000 מ' ÷ 3,600 ש"ש ≈ 13.9). זמן התגובה מחושב מהמרחק: $t = \sqrt{2d \div g}$, כש-d במטרים ו- $g \approx 9.8$.

ס"מ	5	10	15	20	25	30
שניות	0.1	0.14	0.17	0.2	0.23	0.25

החישוב שלנו: זמן תגובה רגיל _____ ש"ש × 13.9 = _____ מ' • עם הסחה _____ ש"ש × 13.9 = _____ מ' • ההפרש: _____ מטרים "על עיוור".

מסקנה במשפט אחד:

למורה – תשובות לדוגמה, תחנה א'

המקור	מה המפגע המקורי?	מה המקבילה היום בכביש ובמדרכה?	מי אחראי/ת?
ועשית מעקה לגגך	גג שטוח בלי גדר – מישהו עלול ליפול.	קסדה רכוסה, חגורת בטיחות, הטלפון בתיק בזמן חצייה, גדר בטיחות ליד כביש מהיר.	מי שבונה/ת (הפרט), וגם הרשות שמתכננת את הכביש.
כי יפתח איש בור... ולא יכסנו	בור פתוח במקום ציבורי – בהמה נופלת לתוכו.	קורקינט או אופניים שהושלכו על המדרכה, חפץ שחוסם רמפה, מכונית שחונה על מעבר חצייה.	מי שיצר/ה את המפגע – גם אם לא התכוון/ה לפגוע.
המעקה שלי (משלכם)	מה ה"גג" שלי – איפה אני עלול/ה ליפול?	מה אני עושה מראש כדי למנוע?	אני.

בנוסף: רש"י מסביר (בעקבות חז"ל) שמי שנפל "ראוי היה ליפול" – ובכל זאת התורה דורשת שזה לא יקרה דרכך. המסקנה לנו: חובת מניעה. לא מחכים לתאונה כדי לתקן מפגע – מתקנים מראש.